

ԳԱՅՐԵՆԻՔ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ կը հրատարակուի ամեն Շաբաթ օր : — Բաժանարարութեան պայմանք եմ Պօլսոյ եւ Գաւառաց համար բոլրատարութեան ծախքը միտին 50 դր2. — Վեցամսեայ մէկ հատարդ Օամ. ոսկի. — Ձեռքէ կը ծախուի 40 փարայի : — Ո եւ է գիր եւ ցամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ. Մ. Սարգեան տպարանը, Մերեան չարշու Ռուշտի Էմէնտի խան բիւ 20 :

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Ն Ի

ԻԳ.

.....Բարեկամ

Պատրիարքական ընտրութեան պայքարն ուղ- սաւ : Ձանաղան կուսակցութիւնը սկսած են կաղ- մուիլ և միմեանց ընտրելիները անուանարկել, ինչ որ կը պատահի ամեն ատեն մեր մէջ. Սակայն կերեւի թէ Տեղապահ Սրբազանը յանձնարարելի պիտի բերէ ամէնքը : Այս մարդը շատ զարմանալի կերեւի, ուրիշ Տեղապահներ ճ ամիս մէկ տարի և աւելի երկար ժամանակ պաշտօն վարելու փափաք ունեցած են : Մինչև իսկ նախորդ Տեղապահ Տ. Գեորգ Վարդապետ Բուսճուղլեան Յ ամէն աւելի վարեց Տեղապահի պաշտօնը իւր պարզ վարդապե- տութեամբ : Իսկ արդի Տեղապահը նմանը չը տես- նուած եռանդ, նախանձայնութիւն մ'ունի Պատ- րիարքական ընտրութիւնը մի քանի աւուր մէջ կատարելու, նորընտիր Պատրիարքը իւր գահուն վրայ բազմեցնելու և զայն շնորհաւորելէ, յաջողու- թիւն ու կարողութիւն մաղթելէ վերջը քաշուելու : Պատրիարքարանէն և վերստին առանձնանալու յե- րուսաղէմատուն որ իւր և Տ. Յարութիւն Պատրի- արքի ճղնարանն է այժմ : Տեղապահը իւր Պույ- րութիւնն ստանալուն պէս խառն ժողով յետոյ

անմիջապէս Համագումար ժողով դուռնաբաց Պատ- րիարքական ընտրելեաց ցանկը պատրաստելու հա- մար եւ յաջողեցաւ ալ : Երկուշաբթի օր 48 եպիս- կոպոսունք, Բարողիչք, Աւագերիցունք եւ Աթո- ռակալք Պատրիարքարանի մեծ դահլիճը հաւաք- ուեցան, եւ հակառակ մի քանի եպիսկոպոսաց պնդումներուն, Պատրիարքական ընտրելեաց ցանկը պատրաստեցին : Տեղապահ Սրբազանն ուրախ իւր տարած յաջիւնակին վրայ, անմիջապէս Բաղ. Ժո- ղով հրաւիրեց է Համագումարի ցանկին մէջէն հինգ ընտրելի նշանակելու համար արժանաւորա- գոյնք ի քաղաքական հանգամանս : Իմացայ որ Տեղապահ Սրբազանը նոյն օրը (ԲԾ.) անմիջապէս Մայր Դիւանը հրաւիրեց է եւ յայտներ է թէ պարտաւոր է ուրբաթ օր ալ Ազգ. Ժողով հրաւի- ընել օրակարգ ունենալով «Ընտրութիւն Պատրիար- քի» : Մայր Դիւանը դիտել տուեր է թէ Օրակար- գը փոխելու իրաւունքը միայն Ժողովինն է, մա- նաւանդ որ նորոգ կատարուած երեսփոխանակա- ընտրութիւնները վաւերացուելէ վերջը կարելի է Պատրիարքի ընտրութիւն կատարել : սրպէս զի թէ նորընտիր երեսփոխանք իրենց ընտրական իրաւ- ունքը ի գործ դնելէ չը զրկուին եւ թէ նորընտիր Պատրիարքը հո՞ւ բազմութեամբ ընտրուի : Եւ սա- կայն Տեղապահ Սրբազանը իրաւունք տալով հան- գերձ Մայր Դիւանը դիտողութեանց իւր պաշտօ- նին ընտրութիւնը բաղաւորելու և արդէր է Ազգ. Ժո- ղով հրաւիրելուն մասին Ժողովին անջնջնալ է պատանխանատուութիւն ինքն ստանձնելով :

Սակայն Տեղապահ Սրբազանի աճապարանքն օգուտ չըբաւ։ Քաղ. Ժողովը որոշեց նախ Մայր Դիւանի հետ խորհրդակցել յառաջիկայ երկուշաբթի օր. յետոյ Աղգ. Ժողովը հրաւիրել։ Այսինքն Մայր Դիւանի հետ խորհրդակցել թէ երեսփոխանական ընտրութեանց լրման սպասել հարկ է Պատրիարքական ընտրութիւն կատարելու համար թէ Պատրիարքի ընտրութիւն կատարել առանց ընտրութեանց ամբողջացման սպասելու։ Միւս կողմէ իմացանք թէ Քաղ. Ժողովը իւր հինգ ընտրելիներն նշանակել է, այն եպիսկոպոսունք զորս ի քաղաքականին արժանաւորագոյն կը նկատէ։ Սոյն ընտրելիք են Տ. Բարթողիմէոս Արք. Եպիսկոպոս, Տ. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրեան, Տ. Խորէն Եպիսկոպոս Մխիթարեան, Տ. Խորէն Եպիսկոպոս Ալլաբեան և Տ. Արիստակէս Եպիսկոպոս Դերձակեան։ Տ. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան 9 ժողովականաց հաղիւ 2ին քուէն ստացեր է, իսկ 7 անձինք ընդգէմ իւր քուէ տուեր են։ Նար-Պէյ Սրբազանի Պատրիարքական ընտրելիութեան ջերմ պաշտպան ժողովականներէն մին բաւական ազմուկ յարուցեր է, սակայն այդ ազմուկը վասն ոչնչի եղեր է։ Չգիտեմ թէ Քաղ. Ժողովը ինչ պատճառներով այսպէս վարուեր է։ Կամ թէ քաղաքական արժանաւորութեան մասին ինչ պակասութիւն կը տեսնէ յանձին Նար-Պէյ Սրբազանի։ Ես կը փափաքեմ որ Նար-Պէյ Սրբազանի նման մի լեզուագէտ և տաղանդաւոր անձ ոչ միայն Համագումար Ժողովոյ ցանկին մէջ առաջին լինի, և ոչ միայն Քաղաքական Ժողովոյ ցանկին մէջ նշանակուի այլև Աղգային Ժողովէն Պատրիարք ընտրուի։ Եւ այս ուրիշ բանի համար չէ եթէ ոչ գործնականապէս ցուցնելու համար թէ Նար-Պէյ Սրբազան գործի մարդ է, վարչական հանգամանք և կարողութիւն ունի։ Գիտե՞՞ սիրաշահել զԱղգը։ Եթէ իմ ձեռքս լինէր ընտրութիւնը, առանց վարանելու Պատրիարք կընտրէի զինքը։ աղէկ զիտնալով որ երեք ամսէն «ի խաչ հան զգա» պիտի ազադակեն նոյն իսկ իւր Պատրիարքութեան ջերմ պաշտպանք։ Եւ մարդ մը որ օտարի գիրկը սնած ու մեծցած է, փառաւորել ուղիւ եւ հայ եկեղեցւոյ հարազատ զաւակները՝ բուն եւ ճշմարիտ եպիսկոպոսները զրկել այդ փառքէն։ ասիկա չեմ հասկնար։ Զարմանալի է որ կարմիր երեսփոխաններէն մին որ Տ. Յարութիւն Պատրիարքի ընտրութեան ատեն, անկէ առաջ և ետքը շարունակ կը բացադանչէր թէ Առաջնորդութիւն ընող եպիսկոպոսունք միայն Պատրիարք պէտք է ըլլան, այժմ Նար-Պէյ Սրբազանի Պատրիարքութեան հետամուտ է և բոլոր հոգիովն ու մարմնովը այդ բանին կաշխատի։ Ինչ գաղտնիք կայ այս խնդրոյն մէջ։ Ինչ փոփոխութիւն գաղափարաց, եթէ ցոյցի համար են այս

խլրամունք, մենք ցոյց չեմք ուղեր։ Աղգը ցոյցի պէտք չունի, մեր ցաւոց դարմանը աղոր մէջ չէ։ Հերիք է ինչ որ խաբուեցանք և սխալեցանք անցելոյն մէջ։ Այդ գաղափարին ծառայողք Աղգին բարեկամը չեն։ և թէ և եռանդուն, աշխոյժ երիտասարդներ են սակայն միայն եռանդը օգտակար չը կրնար լինել եթէ խոհականութիւնն ու փորձառութիւնը չունենայ իրեն հետ։ Ամեն ոք Աղգին օգտակար լինելու բաղձանք ունի, սակայն տարբեր միջոցներ և տարբեր եղանակ կընտրէ։ Այս միջոցներու տարբերութիւնն է որ կը վնասէ։ Հիմա ալ իմացայ թէ Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանի Պատրիարքական ընտրելիութիւնը յաջողցնելու համար հանրագիր մը կստորագրուի հասարակութեան մէջ։ Նոյն իսկ այս տեսակ ձեռնարկներն են, այս աստիճան հետամտութիւնն է որ շատ անգամ անյաջողութեանց պատճառ կը լինի։ Ռուսական ազգեցութիւնը որ մեր աղգային գործոց մէջ մուտ գտած է, անպատճառ իւր դերն ունի նաև ներկայ Պատրիարքական խնդրոյն մէջ։ Եւ զարմանալի չէ որ Արևելք ալ սոյն ազգեցութեան հաշակ ու քարոզ կանգնի։ Արևելք որոյ գոյնն ու ոգին չը հասհասկցող չմնաց կարծեմ։

ՍՈՒՐ

ԹՂԹԼԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

...Խմբագիր

Տրամութեամբ կ'գամ ի հրապարակ ողբալու քաղաքիս մէջ տիրած երկպառակութեան, յուզմանց, եկեղեցւոյ անշքեղութեան, վարժարանաց անբարեկարգութեան, ի մի բան Պանտրմայի Աղգ. աննախանձելի և արդահատելի վիճակի վրայ։ մինչդեռ դարման խնդրելու տենչանք այս տրամալից լուրերն հաղորդելու տխուր հարկին տակ դտնուելով կը տեսնեմ որ խռովութիւնք յագուրդ կը գտնեն Տէր Պօղոս քահանայի քսութեան և իւր աղգաւեր բնատուր հանգամանաց շնորհիւ և թէ յիշեալն այս տարտամ վիճակէն և առաջնորդի մը չգլուխներէն օգուտ քաղելով ազատ ասպարէզ կը գտնէ իւր յուզիչ նպատակը ընդարձակօրէն ի կատար հանել լուիկ, մնջիկ։ Առանձնանալով խշտակիս մէջ տրամագին կը գիտէի բոլոր այս տխուր շարժմունք։ Գլխով և հայցելով յերկնից միանգամայն մի ազատարար միջոց Պատրիարքարանի գլխութեան ակնարկն։ Թաղ. Խորհուրդներ կընտրուէին ու կը տապալէին առանց որ և իցէ կարգադրութեան և միշտ խռովութեանց շարժառիթ եղող խնդիրք կը մնային անլոյծ։ սակայն ուրախու-

թեամբ կը յայտարարեմ թէ տեղւոյս Ազգ. Իշխանութիւնն գրեթէ տարիէ մ'ի վեր կը դառնուի յանձնեալ այնպիսի անձանց որք միահամուռ ճգնելով կարողացան վերջ տալ երկպառակութեան. կարգադրելով սոցա պատճառ ամէն առկա խնդրք. հատուցանելով ամէն առթիւ խռովութեանց նախաշաւիղն եղող Ազգ. մեծաքանակ պարտքերը. նաև կը տեսնեմ որ յիշեալ խորհուրդն կը գործէ ամէն ինչ օրինաւորութեան սահմանին մէջ. ունի արձանագրութեան, և երևմտից կանոնաւոր առամարներ. քաջարժուն կը հսկէ վարժարանաց բարեկարգութեան. կը նպաստէ աղքատ կարօտեալ ընտանեաց. վերջապէս կը ճգնի իւր պարտականութիւնն կատարել անթերի. ա՛յս չէ և չպիտի լինի մեր ամենուս ալ շերմ փափաք. այսինքն ունենալ այնպիսի Ազգ. պաշտօնեայնեք՝ որք պարտանձին համարին իրենց պարտականութիւնն կատարել անթերի յօդուտ Ազգին. զի այս խակ է իմաստութեան համառօտութիւնն և երանութեան կատարն, ուրախ էի տեսնելով ներկայ Խորհրդոյ օրինաւոր ընթացից վրայ՝ որով յուսալի էր առաւել բարեւոքել տեղւոյս Ազգ. վիճակն. ահա մ'ես կողմանէ վերստին բարձրագլուխ կը կանգնի իւր արեւոյդութենէն շարժեալ մեր Տ. Պօղոս քահանայն տապալելու այնպիսի Թաղ. Խորհուրդ մը որ երբեք աշխատութիւն չէր անցած չէ յօդուտ աղգութեան զի նման գնմանն սիրէ, և կերեակայէ իբր ընտրելի ներկայել վրէժխնդիր Գաւառական վարչութեան այնպիսի անձինք որոց մին արդէն նախկին Թաղ. Խորհրդոյ բացարձակ անդամն լինելով իւր ձեռնադրութիւն մէջ կարձանագրէր Ազգ. հաշիւներն և չունէր անշուշտ իւր քսակն պարարտացնելու որ և իցէ արդէլը, ինչպէս պայծառաբար կը հաստատեն զայս ներկայ Թաղ. Խորհրդոյ մատուցած իւր հաշուելիութեն՝ որոյ մէջ բացորոշ կը տեսնուի իւր մեծաքանակ պարտքն, զոր կ'լանել և մարսելու անխղճութիւնն ունեցած է. միւսն ևս հանրածանօթ իւր շուայտութեամբ մարմնոյ անդգայ զանդուած մը. չունի երբեք տեղեկութիւն իւր աղգութեան վրայ, այլք ևս սմին նման լինելով չեմ կրնար երեւակայել ինչ բարեփոխում յուսալ կարելի է այդ կարգի մարդոց պաշտօնավարութենէն. թող վարժարանն քանդու աւեր դառնայ. եկեղեցի ի հիմանէ կործանի. բազմադարեայ հայ աղգութիւն կորուսանէ իւր գոյութիւն, մեր անխիղճ Տ. Պօղոսին ի՞նչ փոյթ. բաւական է որ իւր չար նպատակն յառաջ տանի, զի անամթաւ բար «մահադէր» ի ձեռին կը թափառի շուկայէ շուկայ կորզելու համար միամիտ ժողովրդեան ստորագրութիւնն ընդդէմ Թաղ. Խորհրդոյ և չ'իշեր ամենեւին թէ խիստ է աքացել ընդդէմ խցանի Ազնիւ ընթերցող. մեր տէր «պապան կարծես միմի-

այն երկպառակութեան խռովութեան համար յաշխարհ եկեալ է. և իւր բարեպաշտ զբաղանքն է կարծես բառական նշանակութեամբ ի գործ դնել Ս. Աւետարանի այն հատուածն թէ «եկի քակել զերգայր յեղբօրէ և զհարսն ի սկեսրէ յիւրմէ» ևն. և սա հետեւելով այսմ ալ՝ այս անդամ սկսած է երկպառակել իւր ընտանեկան տանէն Ազգ. ամենայնայն պաշտօնէին մինչ վարժարանի տնտեսի խոճիթն. զի հակառակ իւր պաշտօնին յորմէ խաղաղասիրութիւն կը պահանջուի, համարձակած է իւր միամօր դասեր նոր ամուսնացեալ այրն կայտառ հեղահամբոյր և աշխատասէր երիտասարդն արտաքսելով տունէն պատճառ եղած է յիշեալին թշուառութեանը որ իւր երիտասարդական քաղցրօրերն և ուրախ ժամերն կանցնէ սրճարանաց և պանդոկներու անկիւնն միայնակեցութեամբ. եւ մեր Տէր հայրն բնաւ չ'սղծար և չ'իշեր ամեն հարսանեաց հանդիսի առթիւ յաճախ յեղ յեղուած սոյն տէրունեան բարբառն թէ «զոր Աստուած զուգեաց մարդ մի մեկնեացէ». կը լսենք թէ յիշեալ երիտասարդն որոշած է դիմել ի հռովմէականութիւն և ամուսնանալով ընդ ալլում վերստին կադմել և կանոնաւորել իւր ընտանեկան յարկն որ Տ. Պօղոս քահանայի միջոցաւ քանդուած է. չ'մոռնելով նաև թէ տեղւոյս Ազգ. վարժարանն. որ յոյժ աննախանձելի վիճակի մը ենթարկեալ էր նախկին կառավարչին կատարեալ ապիկարութեան շնորհիւ, այս օրեր ըստ բաւականի բարեկարգեալ կը տեսնէի նորեկ կառավարիչ Պ. Միհրան-Ճէրահեանի միջոցաւ և մինչդեռ ուրախ էի և դու՛ տեսնելով որ սոյն արժանաւոր երիտասարդն անդու աշխատանք ապագային ևս առաւել պիտի բարեւոքէր մեր լքեալ վարժարան և եկեղեցի. ահա հակառակ կուսակցութիւնն զայն ևս խածնելու ձախող փորձեր ընել ուղղելով անամթաւաբար յանդգնած են յիշեալին դէմ ևս անուանարկիչ խօսքեր ընել. որք անհաւատալի քանակութեամբ դուրս կը ժայթքէին իրենց դժօխային դարձնոցէն, և ցաւելով կըսեմ թէ վերջապէս զամեն յուսահատեցուցած են արժանաւորաց երեսին ապտակներ իսկ անարժանաւորաց դիւսուն ծաղիկեայ պըսակներ բաժին հանելով, ահա այս ամենուն մէջ հակառակ կուսակցութեան նպատակն է վարժարանը դիւսովին տապալել, աղգային եկամուտը ըստ հաճոյս գործածել և որովհետեւ դիւսին է մակարերել քաղաքիս հայ հասարակութեան աղիտաբեր վիճակը:

Արդ ի դիմաց հասարակութեան յանձնելով սոյն ճշգրիտ տողերն Պատրիարքարանի ուշադրութեան կը խնդրեմ որ բարեհաճի զարժանն տնօրինել յիշեալ քահանային չմիջամտել Ազգ. խնդրոց պախարակելի արարքներով և չ'յուսատեցնել Ազգ.:

բարեկարգութեան ջանադիր պաշտօնական անձինքն. և չտալ տեղի անցեալ ցաւալի դիպաց վերադարձին, յայտնելով միանգամայն թէ եթէ յիշեալն շարունակէ իւր աղգաւէր յողի ընթացքն, հասարակութիւնն պիտի պարտաւորի ի մօտոյ նորա յեկեղեցի մուտքն արգելուլ յանդորրութիւն յուղեալ մտաց:

1888 Յունիս 21

Պանտրմա

Յ. Խ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆ

17 Յունիս Բալու

Արեւելքի 1323 թուով Քարբերդէն տրուած անստորագիր յօդուած մը տեղւոյս բարեխնամ Առաջնորդ Գեր. Տ. Թէոդորոս Ծ. Վարդապետի նկատմամբ ի միջի այլոց հետեւեալ սուտ ու զրուարտիչ դիտողութիւնները կրնէր. Բալուէն մեղդրուած նամակներ և ճանապարհորդք պարբերաբար սրտայոյղ պատմութիւններ կրնեն տեղւոյն Առաջնորդ Թէոդորոս վարդապետի կարգ մը եկեղեցւոյն ու Աղգին պատիւ չը բերող արարքներուն վրայօք...

Որչափ անխղճութիւն չը դիտեմք, ի՞նչ աստիճանի յանդգնութեամբ Պ. յօդուածագիրն—թերեւս յիմարաբար—կը խլրտի ի հրապարակ նետուիլ և սին ու անձնական չար կրից հետեւանքներէ առաջ եկած զրպարտութեամբք աղարտել եկեղեցականի մը պատիւն, չեմք գիտեր թէ՛ ի՞նչ լինելու են արդեօք այդ եկեղեցւոյն ու Աղգին պատիւ չը բերող արարքներն, զորս գուցէ ամենասաստիկ հեռատես կամ բոլորովին կոյր աչօք տեսած է Քարբերդէն մինչև ի Բալու, և կամ թէ համանման վատթար և նողկալի գաղափարակցի մը բարբառն ջանքներէն թելադրուելով յանդգնած է ըստ չափու մտաց իւրոց ի հրապարակ նետուելու պարսաւելի թերութիւնն ունենալ: Ի միջի այլոց կը յաւանքի նաև ըսելու թէ հրաժարելով եկեղեցականի մը նշանակն ու պարտիքն եղող հանգամանքներէն և միանալով երկու երեք չօրպաճիններու հետ հեղինակ կը դառնայ ամէն ապօրինաւորութեանց. ժողովներ բնաւ տեղեկութիւն չեն ունենար բոլոր այն տնօրէնութեանց վերաբերմամբ և թէ՛ ամէն ինչ չօրպաճի դասուն հաւանութեամբ կը կարգադրուի: Ասոնք, ինչպէս ըսինք, սին զրուարտութիւններ են և լոկ անձնական կրից հետեւանք, որոց չէ կարելի լսել այնպիսի սրտերու, որք ականատես եղած են Նորին Գերապատուութեան Աղգին ու եկեղեցւոյն ըստ ամենայնի պատուաբեր արարքներու: Այն օրէ ի վեր, յորմէ հետէ Նորին Գերապատուութիւն վիճակիս Առաջնորդ հռչակեալ է՝ Երեսփոխանական, Կրօնական, Քաղաքական ժողովներ արդէն կազմակերպեալ գոյով

կը շարունակեն կատարել իւրեանց քաղցր պարտականութիւն. հետեւաբար և ոչ իսկ տեսնուած կամ լսուած է այնպիսի բան մը, որ հակառակ սահմանադրական օրինաց ժողովոց շրջանակէն դուրս, այս կամ այն չօրպաճի հաւանութեամբ տնօրէնուած լինի: Նորին Գերապատուութեան աղդու ջանիւք և տեղւոյս Գաւառական Վարչութեան աջակցութեամբ խել մը կենսական խնդիրներ լուծուած չէ՞ն միթէ. այնպիսի խնդիրներ, որք ի վաղուց անտի երեսի վրայ մնալով մեծ հոգ կը պատճառէին, ո՞վ կարող է ուրանալ որ նախորդ Առաջնորդաց օրով մուգաթայի տրոց բաւական մեծկակ գումար մը դիղուած էր վիճակիս աղգայնոց վրայ և Թէոդորոս վարդապետ չէ՞ր որ ջանաց և յաջողեցաւ այդ գումարն վճարել Աղգ. Պատրիարքարանի, վիճակիս քաղցրահայեաց Ս. Աստուածածնի Մենաստանն ի բազում ամաց հետէ անխնամ վիճակի մէջ մնալով տխուր աւերակ մը դարձած էր, և Նորին Գերապատուութիւն չէ՞ր որ այս առթիւ Աղգ. Պատրիարքարանի հրամանաւ քաղաքիս Արժ. քահանաներէն մին շրջաբերութեան հանել յաջողեցաւ. և կը յուսանք թէ ի մօտոյ Նորին Գերապատուութեան այդ իղձն ալ պիտի պսակուի, և ոչ թէ միայն ասոնք, այլ և բազմաթիւ աղգօգուտ տնօրէնութիւնք, յորոց մեծապէս օգտեցան և կօգտին դաւառիս ամեն դասակարգի աղգայինք, որք ի վաղուց անտի իրենց մէջ արմատացած յողի սովորութիւններէն վնասուած էին. ապա ուրեմն ո՞ւր կը մնան այդ իւր գրածին իսկ անդէս պարոնի ակնարկութիւնք միթէ սա իւր պարբերական տեղեկութեանց յենլով պիտի կարենա՞յ իւր անհաւատալի ու խոշոր սուտերն մարդկութեան հաւատացնել տալ. կարո՞ղ է արդեօք Նորին սրբութեան այդ չօրպաճիններու հետ միանալով ըրած ապօրինաւորութեանց մին ի հրապարակ ածել. կարո՞ղ է միթէ առանց ժողովոց դիտութեան եղած տնօրէնութեան գէթ մին աշխարհի ծանօթացնել. ապա թէ ոչ թող խոստովանի որ հանդերձ իւր «պարբերական» տեղեկութեամբք սոցախօսութեան անել լաբիւրինթոսին մէջ դահավիժած է. զի Նորին Գերապատուութեան գործոց քաջ իսկ դիտակ է Աղգ. Պատրիարքարանը. տեղեկ է նաև համայն Բալուցին, արդ ո՞ր ականջօք լսած և կամ ո՞ր աչօք տեսած է նորա արարքներն, որք «պարբերաբար» կը պատմուին եղեր իրեն. ճիշդ սորա նման «պարբերական» լինելու է նաև իւր յիմարութիւն, որ առանց բանի մը ականատես լինելու կամ ստոյգ տեղեկութիւն ունենալու, կոյր գործիք դարձած է թէրեւս համախօհի մը, այսպիսիք, որ տակաւին ինքզինքնին չճանչցած այդ տեսակ սուտ ու պատիւր զրպարտութեանց տեղի կուտան, դիտցած թող լի-

նին որ իրենց տղայական հնարքներով ոչինչ կարող են ընել այնպիսի անձի մը, որ իրենց կարծածին պէս չէ. գիտէ աշխարհ որ մէն մի գաւառի մէջ դրեթէ անպակաս են այսպիսի խրտուիւկներ, որք թերեւ իւրեանց չար ընթացից կամ անիրաւութեանց համար յանդիմանութիւն լսած են Առաջնորդէ մը, յորմէ վրէժ լուծելու քինախնդրութեամբ յատարէզ կելլեն, բայց յետոյ ամենայն քաջութեամբ յետո ընկրկելով ծաղր ու ծանակ կը լինին առաջի մարդկութեան:

Կը հրաւիրեմք այդ պարոնն, որ առանց դիմակի ներքե խօսելու՝ ի հրապարակ ելլէ, զի դիմակի ներքե խօսողներն դարուս այն ամենէն վատթար անձինքն են, որք չկարենալով իրենց սուտերն յայտ յանդիման կլլեցնել տալ, հարկադրած են դիմակի ներքե է թուղթեր մրոտել. այո՛, պէտք է ի հրապարակ ելլէ եւ յայնժամ բաց աչօք պիտի տեսնէ թէ արդարութիւնն ստութեամբ չը քողարկուիր երբեք, այլ օր մը անտարակոյս յերեւան պիտի ելնէ ճշմարտութեան լուսով. զոր տեսնալ այդպիսի զրպարտիչներու զամօթի հարկանիցին:

Դիւան Կրօն. Ժողովոյ Բաւուայ
Ատենադպիր Ատենապետ
Գեորգ ԲՆՆ.Տ. Համբարձումեան Գրիգոր ԲՆՆ.Տ. Նիկոյ ոսեան

ԵՂԵՐԳ

Ի ՅԵՇԱՏԱԿ ՎԱՂԱՄԵՌԻԿ ՈՂԲԱՅԵԼՈՅՆ

ՀԱՅԿ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

Քաղաքում ուսանող «Միւլիյե» բժշկական
վարժարանի

Մահացա՛ր դո՛ւ, վա՛հ թոյնեցան կենացդ
վարդեր,
Ծաղիկ մըտար ի ծոց չիրմին անդ մահաստու-
ուեր.
Ե՛լ, իմըս Հա՛յկ. ինկի՛ր ի գերկ քու մըտեր-
միդ,
Որպէս շուշան ընդ կարմրերփեան վարդ գըր-
կապինդ.
Տեսի՛ր, արցունք թափեմ վըրադ վըչոացդ
ի յուշ,
Վերջին անգամ, ե՛լ, համբուրեմ ըզքեղ ա-
նոյշ.
Յարդարե՛լ գամ չիրմիդ վերայ լար քընա-
րիս.
Տըխաւր նուազս այս թող մընայ քեզ սիրե-
լիս:

Մինչ ծաղկաղգեստ շրպարի մարդն ի դար-
նախի,
Լ'Ամբրոսական վարդից բուրումնն ծաւալի.
Մինչ հեղաշունչ ղեփիւռն փարի քո ցուրտ չիր-
մին.

Եւ աստեղաց աչկունք լան դքեղ յարուսը ջեր-
մին.

Յայնժամ ըզքեղ ի յուշ ածեալ, Հա՛յկ սիրա-
կան,

Դամ ողջունել քու ըզյետինն այս օթեւան,
Եւ պաճուճել դերեզմանիդ քարն սառնա-
պաղ.

Կենացդ հանգոյն դեռաբուսիկ ծաղկամբք,
աւա՛ղ:

Մինչ ուռենիք անարկդ վերեւ արուսը հե-
ղուն.

Եւ ըզչիրմաւ քոյով սըդայ բաղեցն տըգոյն.

Մինչ բոլորտիքըդ պըճնաղարդէ կանաչ դա-
լար,

Եւ հայ Մուսայն ըզքեղ ողբայ, ձեռն 'ի քը-
նար.

Ա՛հ այն ատեն, աչք յարտասուս, առ քեւ
նստած.

Մաղթեմ յերկնից հանդիսս հոգւոյդ բաղկա-
տարած.

Թող գէթ հոգիդ մե՛ղ այցելէ երբեմն ի տան
նւ մեզ դըգուեն յիշատակներդ սըբաղան:

Ուսանող

Իրաւաբանական վարժարանի

Գեորգ Կ. Սիմէշեան

22 Յունիս 1888

Եէնի-Գարու

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եկեղեցական Համագումար Ժողովն երկուշաբ-
թի օր ի նիստ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան,
ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքական Տեղա-
պահ Գեր. Սիմէոն Սըբաղանի և ատենապետու-
թեամբ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սըբաղանի,
Ներկայ էին Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ, Գեր.
Ներսէս Եպիսկոպոս Գէորգեան, Տիմոթէոս Եպիս-
կոպոս Սափրիչեան, Փիլիպպոս Եպիսկոպոս Նաճառ-
եան, Հմայեակ Եպիսկոպոս Դիմաքսեան և Գարե-
գին Եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, ինչպէս նաև
մայրաքաղաքի քանդակչի վարդապետք, աւագե-
րէցք և աթոռակալ քահանայք:

Ժողովոյ բացումը տեղի ունեցաւ սովորական աղօթիւք և յետ ատենական գործողութեանց կարգացուեցաւ եպարքոսական Պուլբուլթուն, որ կը հաստատէր պատրիարքական Տեղապահի ընտրութիւնն և կը յանձնարարէր ձեռնարկել պատրիարքական ընտրութեան:

Ապա ժողովը դադարնի քուէարկութեամբ թուրքիոյ եպիսկոպոսաց հետեւեալ ցանկը պատրաստեց, իբր ընտրելի Կ. Պօլսոյ Պատրիարքական տօնոյն:

Թիւ քուէարկուաց 44

Բուէ

1. Տ. Բարթողիմէոս Ս. Արքեպիսկ.
2. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկ. Նար-Պէյ
3. Տ. Խորէն Ս. Եպիս. Մխիթարեան
4. Տ. Մատթէոս Ս. Եպիս. Իզմիրլեան
5. Տ. Հմայեակ Ս. Եպիս. Դիմաքսեան
6. Տ. Մկրտիչ Ս. Արք. Խրիմեան
7. Տ. Սիմէոն Ս. Արք. Սէֆէրեան
8. Տ. Խորէն Ս. Եպիսկոպոս Աշքըեան
9. Տ. Մեսրոպ Ս. Եպիսկ. Սուքիասեան
10. Տ. Գրիգորիս Ս. Եպիսկ. Ալէքսանտրեան
11. Տ. Տիմոթէոս Ս. Եպիսկ. Սափրիչեան
12. Տ. Ստեփան Ս. Եպիսկ. Յովակիմեան
13. Տ. Արիստակէս Ս. Արքեպիսկ. Դեր-ձակեան Առաջնորդ. Կարնոյ
14. Գարեգին Ս. Եպիսկ. Սրուանձու-եանց
15. Տ. Ներսէս Ս. Եպիսկ. Գէորգեան
16. Տ. Երեմիա Ս. Եպիսկ. Սահակեան
17. Տ. Մամբրէ Ս. Եպիս. Մարկոսեան
18. Տ. Յարութիւն Ս. Եպիս. Յովհաննէսեան
19. Տ. Ղեւոնդ Ս. Եպիս. Շիշմանեան
20. Տ. Վահրամ Ս. Եպիս. Մանկունի
21. Տ. Ստեփան Ս. Եպիս. Սանտալճեան

22. Տ. Պետրոս Ս. Եպիս. Թահմիզեան
23. Տ. Եղնիկ Ս. Եպիս. Ապահունի
24. Տ. Պօղոս Ս. Եպիս. Մելիքեան
25. Տ. Աստուածատուր Ս. Եպիս. Յովհաննէսեան
26. Տ. Սահակ Ս. Եպիս. Խապարեան
27. Տ. Յովհաննէս Ս. Եպիս. Աստուածատուր-

Քաղ. Ժողովն Պատրիարքական 5 ընտրելիները ըստ Սահմանադրութեան նշանակեց չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ. որք են

- Տ. Բարթողիմէոս Արքեպիսկոպոս
- Տ. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրլեան
- Տ. Խորէն » Մխիթարեան
- Տ. Խորէն » Աշքըեան
- Տ. Արիստակէս » Դերձակեան

Նոյնպէս Քաղ. Ժողովն որչափ մայրաքաղաքիս մէջ կատարուած Երեսփոխանական ընտրութեանց տեղեկագրերն Ազգ. Ժողովոյ ներկայել:

Մայր Դիւանը հրաւիրուած է Քաղ. Ժողովոյ հետ խորհրդակցելու յառաջիկայ երկուշաբթի օր Ազգ. Ժողովոյ դումարման մասին:

- Սամաթիայէն Երեսփոխան ընտրուեցան
- Գաբրիէլ Էֆ. Նորատունկեան
- Միհրան » Սէթեան
- Բիւղանդ » Բէշեան
- Պարգև » Փափաղեան
- Վառաշապուհ » Մանուկեան

Մշոյ Գաւառական Վարչութիւնը խնդրեր է Ազգ. Պատրիարքարանէն որ Տ. Մելիքեանի Մուրատեան, Տ. Խորէն Նար-Պէյ և Տ. Վահրամ Մանկունի Ս. Եպիսկոպոսները Առաջնորդական ընտրելի նշանակուին իրենց:

Ռօտոսթօցիք խնդրեր են Տ. Մելիքեանի Եպիսկոպոսէն որ Ռօտոսթօյի Առաջնորդութիւնը ընդունելու հաւանութիւն տայ:

Կեսարիայէն Ազգային Երեսփոխան ընտրուած է Պալըքճեան Յովհաննէս Էֆէնտի:

Յառաջիկայ կիրակի օր հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի Էյուպ Ս. Եղիա եկեղեցին ողբացեալ Շամտանճեան Աւետիս Էֆէնտիի հոգւոյն համար:

Այս պատուական անձնաւորութիւնը նշանաւոր եղած է բարեգործութեամբք իւր ամբողջ կենաց մէջ և մասնաւորապէս Գարակէօմիւսիկի և Եյուպի Ս. Եկեղեցիներն վայելած են նորա առատ բարիքներն. Հանգուցեալն իբրեւ հայր դորովագութ յատուկ խնամք տարած է իւր զաւակաց կրթութեան ուրք կարեւոր դերք մը ստացած են այսօր թէ Աղգային կենաց և թէ վաճառականական ասպարէզին մէջ :

Երախտագիտութիւնը կը պահանջէ այսպիսի բարի, պարկեշտ և բարեգործ անձանց երախտութեան չը մոռնալ և այսպիսեաց յիշատակը անմահ պահել, մանաւանդ մեղի համար. ըստ որում Աւետիս Էփէնտիի նման անձնաւորութիւնք շատ քիչ անգամ կը պատահին մեր մէջ :

Ս. Փրիչի Որբանոցի տարեկան քնութիւնք կատարուեցան անցեալ շաբթու մէջ ի ներկայութեան զանազան քննիչներու : Ուսումն. Խորհրդոյ ատենապետ Տօքթօր Թիրեաքեան Էփէնտի և Կրթական տեսուչ Իւթիւճեան Էփէնտի ևս ներկայ զտնուե-

ցան քնութեանց :

Մայր Եկեղեցւոյ Պէղծեան և Լուսաւորչեան վարժարանաց տարեկան քննութիւնք ալ պիտի սկսին կատարուիլ յառաջիկայ երկուշաբթի օր և պիտի տեւեն 8 օր :

Պարոն Չուղայեցի հեռագրաւ Էջմիածին կանչուած է Ճեմարանի մէջ պաշտօնի կոչուելու համար :

Խօնակ Կրօն. Թերթը վերստին կսկսի հրատարակուիլ այսօր :

Գառը գիւղի մէջ երեսփոխանական ընտրութիւն պիտի կատարի յառաջիկայ կիրակի օր :

Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան ի Պէօյլիք-տէրէ և ի Գըղըլ — Թորոք մի քանի անձանց այցելութիւն ընելով քանի մը օր հոն մնաց և երէկ Երուսաղէմատուն վերադարձաւ :

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ՔԵՐԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՅՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Այլսատապիբեոց

Բ. Մ. ՊՕՋԱՃԵԱՆ

Հետեւողութեամբ հռչակաւոր քերականաց
 Լաւուսի, Կէւարի, Պռաշէի եւ Լաոիվէ Ֆլետտի

Սոյն ընդարձակ քերականութիւնն իւր մէջ կը բռնէ վանդակէ ֆռանսերէն լեզուի բոլոր կանոններն ու սկզբունքներն, հանդերձ գործնական հրահանգներով, եւ այնպիսի օգտակար ծանօթութեամբ որք ցարդ կը պակսէին ուրիշ քերականութեանց մէջ. Մայրաքաղաքիս գլխաւոր վարժարանք սոյն գործը գնահատելով, արդէն ընդունած են իրենց ուսմանց ծրագրին մէջ.

Գին 7 դահեկան

Դիմել Կեդրոնական գրատուն, Չաքմադճըլար թիւ 56.

ՆՈՐ ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Համառօտ եւ փոքրիկ աղօթագիրք մը որ չափ յարմարութիւն ունի ընտանեաց համար եկեղեցւոյ մէջ գործածելու, եւ կը պարունակէ օրուան ամբողջ աղօթքներն:

Ը. ՎԱՐԴՈՎ
ԽՈՒԻՒՔ ՀՈՐԻՈՅՍ

Կամ

ԱՐԵՒԵՆԷՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

(Արամեան)

1888

Յ. Վարդովեան էֆէնտիի սոյն գործն՝ որ իւր տեսակին մէջ առաջինն է, կը պարունակէ տիման, կազէլ, քօշմա, սէմայի, քալէնտէր եւ այլն եղանակներու վրայ կարգ մը բանաստեղծական հայերէն երգեր, սուզինաք Քասըլը իւր ամբողջութեամբ, Տէտէ էֆէնտիի, Նիկողոս աղայի եւ հաճի Սրիֆ Բէյի ամենէն ընտիր եղանակներուն վրայ երաժշտական այլ եւ այլ երգեր աշխարհիկ լեզուաւ:

Զերմապէս կը յանձնարարենք մեր ամեն կարգի ազգայնոց սոյն համակրանաց եւ ընթերցման արժանի երգարանն որ կը ծախուի գրալաճառաց թուի գին մէկ թառորդ մէջիւս:

Տէր-ԽՄԲԱԳԻՐ

Ի. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — Մ. ՍԱՐԸՆԱՆ